

State policy of Ukraine in the field of the information security of person, society and state

УДК 343.3.74(477)+746:007

*АРТЕМОВ Володимир Юрійович
ВЕРГОЛЯС Олександр Олександрович*

ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ОПЕРАТИВНИХ АНАЛІТИКІВ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. У сучасних умовах діяльності та реформування СБ України національно-патріотичне виховання оперативних аналітиків Служби безпеки України (далі – ОА) неможливе без фундаментальної гуманізації всієї системи підготовки кадрів. Очевидною є необхідність створення навчально-виховної системи, в основі якої є принцип інтеграції знань гуманістичної спрямованості. Вклад гуманізації в підвищення ефективності національно-патріотичного виховання майбутніх ОА СБ України зводиться до того, що гуманізація втілює могутній культурно-творчий потенціал, забезпечує їхню самосвідомість та саморозвиток.

Вищі навчальні заклади СБ України, науково-педагогічний склад володіють значними можливостями щодо формування у ОА почуття любові до свого народу, його історії, культурних та духовних цінностей, гордості за минуле і сучасне. Результати національно-патріотичного виховання залежать від творчого і вмілого підходу науково-педагогічного складу, його професіоналізму викладання навчальних дисциплін, постійного пошуку найбільш ефективних форм і методів, творчості й іні-

ціативи у використанні в педагогічній діяльності нових, сучасних технологій. Спираючись на конкретні приклади виявленого героїзму громадянами України під час «Революції Гідності», а також і співробітниками СБ України в районі проведення АТО, в процесі викладання навчальних дисциплін викладачі можуть і зобов'язані вказувати на ті помилки, що були допущені українцями в ході розбудови нашої держави за останню чверть століття. Уроки буремного сьогодення нашої держави, вважаємо, повинні формувати такого громадянина, якому притаманні високі духовно-моральні цінності, любов до Батьківщини, щира повага до історичних традицій народу і відповідальність за сучасне та майбутнє України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До вирішення проблем національно-патріотичного виховання громадян України, зокрема молоді та майбутніх офіцерів, у різний час зверталися вчені, літератори та історики – В. М. Дзюба [8], М. В. Лазарович [1], Б. Д. Лановик [1], В. О. Палагеша [7], П. П. Сохань [4], М. П. Сухушин [7], І. Я. Франко [2; 3], П. І. Щербань [5],

Державна політика України у сфері забезпечення інформаційної безпеки людини, суспільства, держави

Д. І. Яворницький [4], В. В. Ягупов [6] та інші.

Метою ж цієї статті є визначення педагогічних засад національно-патріотичного виховання оперативних аналітиків Служби безпеки України, а також інших співробітників, які працюють у сфері забезпечення інформаційної безпеки.

Виклад основного матеріалу.

Національно-патріотичне виховання майбутніх співробітників СБ України, які працюватимуть в інформаційній сфері, повинно бути спрямовано на формування:

– наукових знань, які розкривають основи національно-патріотичного виховання;

– любові до Батьківщини, свого народу;

– гордості за героїчну історію Вітчизни;

– шанобливого ставлення до історичного минулого українського народу, його мови, традицій, звичаїв та обрядів;

– прагнення до підвищення добробуту народу та авторитету держави;

– активної життєвої позиції і готовності вживати дієвих заходів щодо забезпечення державної безпеки України, законності та правопорядку в суспільстві, захисту конституційних прав і свобод громадян, непримиренної боротьби зі спецслужбами іноземних держав, корупцією та організованою злочинністю;

– взаєморозуміння, поваги та толерантного ставлення до інших націй і народів.

Як засвідчує практика, національно-патріотичне виховання є ефек-

тивним, якщо у вищому навчальному закладі СБ України забезпечується: систематичність засвоєння культурно-історичних, морально-духовних, естетичних знань і цінностей, глибоке пізнання ОА національних традицій, звичаїв, обрядів, оволодіння кращими світовими духовними і культурними цінностями.

У результаті аналізу сучасного стану національно-патріотичного виховання було виявлено, що для реалізації системи національно-патріотичного виховання майбутніх ОА СБ України необхідно використовувати виховний потенціал усіх видів діяльності, у які вони включені, зокрема навчальної, виховної, розвивальної, службової тощо. Особлива роль при цьому повинна бути приділена освітньому процесу, який має вирішальне значення щодо національно-патріотичного виховання оперативних аналітиків, які працюють у інформаційній сфері. У результаті дослідно-експериментальної роботи було виявлено залежність національно-патріотичної вихованості майбутніх оперативних аналітиків СБ України від рівня організації і ступеня реалізації виховних можливостей у ході освітнього процесу в НА СБ України.

Національно-патріотичне виховання кадрів у ВНЗ СБ України має носити активний, творчий і наступальний характер, національно-патріотичний аспект повинен бути присутнім під час вивчення всіх навчальних дисциплін, гуманітарної підготовки, інформаційно-пропагандистських і культурно-просвітницьких заходів. При цьому необхідно пам'ятати, що значні інтелектуаль-

State policy of Ukraine in the field of the information security of person, society and state

но-духовні можливості ОА розвивають соціально-гуманітарні дисципліни, серед яких історія України, філософія, етика, естетика, логіка, релігієзнавство, політологія, соціологія, психологія, педагогіка тощо.

На присутність національно-патріотичного аспекту у ВНЗ СБ України постійно мають звертати увагу як викладачі, так і керівники всіх рівнів вищого навчального закладу. Звичайно, національно-патріотична спрямованість освітнього процесу забезпечується перш за все підбором керівного та науково-педагогічного складу навчального закладу.

У формуванні духовного світу особистості, її морально-патріотичних цінностей надзвичайно важливу роль виконує філософія, низка її теоретико-методологічних і світоглядних функцій, зокрема аксіологічна, у якій патріотизм розглядається як важлива цінність. Любов до Батьківщини, свого народу є однією з найвищих людських цінностей.

Методологічною основою патріотичного виховання виступають базисні положення теорії пізнання, філософські положення про діалектичний зв'язок процесів і явищ об'єктивної та суб'єктивної дійсності, про особистість як суб'єкт пізнання, теоретичної та практичної діяльності.

Формування світогляду майбутніх оперативних аналітиків СБ України створює надійне підґрунтя для синтезу знань, отриманих під час вивчення соціально-гуманітарних дисциплін. У свідомості майбутнього ОА формуються морально-патріотичні цінності. Від знань та системи

ціннісних орієнтирів залежить поведінка майбутнього оперативного аналітика, його життєва позиція, яка може бути як творчо активною, так і пасивно пристосовницькою.

На нашу думку, справжній патріот не той, хто кричить про це, а той, хто постійно працює над збагаченням свого духовно-інтелектуального потенціалу, спрямованого на розбудову та захист Батьківщини.

Видатний український педагог і вчений В. О. Сухомлинський закликав: «жити долею Вітчизни: з болем і гордістю, з хвилюванням і захопленням, з роздумами про особисту причетність до долі народу читати й перечитувати кожний рядок героїчної історії народу. Історія – це почуття, вічно жива сила, що створює громадянина. Я вважаю вихідним ідеалом те, щоб розум і душа кожного мого вихованця тяглися до кожного рядка, до кожної книжки про Вітчизну» [1].

Звертаючись до молоді, В. О. Сухомлинський говорив: «Ви повинні знати історію свого народу; у вашій душі мають ввійти кращі народні традиції, стати для вас святим знаком» [1].

За допомогою педагогічної діяльності талановитий учений не тільки передавав учням знання, але формував у них особистість, громадянина-патріота. Життя і діяльність В. О. Сухомлинського – яскравий приклад для педагогів ВНЗ СБ України, адже обов'язком науково-педагогічного складу є формування патріотизму в майбутніх оперативних аналітиків органів безпеки.

Державна політика України у сфері забезпечення інформаційної безпеки людини, суспільства, держави

Отже, філософія методологічно озброює соціально-гуманітарні науки методами, які забезпечують всебічний аналіз процесів суспільного життя, в тому числі педагогічними методами і прийомами формування національно-патріотичної свідомості майбутніх оперативних аналітиків СБ України.

Великий мислитель і патріот України І. Франко писав: «від свого імені і імені своїх однопідданих, що якщо б прийшлося віддати життя в обороні високих принципів людськості, в обороні свободи і добра народу, ми ані на хвилю не завагуємось се вчинити» [2]. Каменярь гостро критикував так званих «патріотів», які «деруть шкуру з власного народу і п'ють його соки», прикриваючись порожніми фразами про його благо і любов до нього.

Про роль і місце освіти в національно-патріотичному вихованні І. Франко зазначав: «Нині не ті часи, щоб ми з своїм народом могли відгородитись від Європи китайським муром». «Мій патріотизм, – підкреслює І. Франко, – це тяжке ярмо, вложено долею на мої плечі. Я можу здригатись, можу стиха проклинати долю, що вложила мені на плечі се ярмо, але скинути його не можу, іншої батьківщини шукати не можу, бо став би підлим перед власним сумлінням» [3]. Це, по суті, заповіт Великого Каменяря майбутнім поколінням українців, істинним патріотам своєї Батьківщини.

Величезний потенціал формування національно-патріотичної свідомості ОА закладений у вивченні історії України. Відомі історичні по-

дії, героїчна боротьба українського народу за своє соціальне і національне визволення прищеплюють почуття національної гордості за героїчне минуле. Багато зразків високого героїзму дала історія України, і всі вони є підтвердженням того, що в його основі був патріотизм, велика любов до народу і Батьківщини. Яскравим прикладом цього є такі видатні історичні постаті, як Святослав, Володимир Мономах, Данило Галицький. Численних героїв дала й Козацька доба нашої історії. Імена Наливайка, Сагайдачного, Сірка, Хмельницького, Богуна, Нечая, Кривоноса, а у XVIII ст. Гонти, Залізняка і багато інших навечно залишаться в пам'яті нашого народу.

Традиції захисту рідної землі Батьківщини передавались із покоління в покоління. Яскравим прикладом цього є славна історія Запорізької Січі – козацької республіки, що не знала аналогів у всесвітній історії. З метою акцентування уваги на цій темі наведемо деякі історичні факти.

Охарактеризовуючи запорожців, Г. Боплан, французький інженер та картограф, безпосередній свідок тодішніх подій в Україні, писав: «Вони кмітливі і проникливі, дотепні і надзвичайно щедрі, не побиваються за великим багатством, зате дуже люблять свободу, без якої не уявляють собі життя. Задля цього так часто бунтують та повстають проти шляхтичів, бачачи, що їх у чомусь утискають... Вони добре загартовані, легко переносять спеку й холод, спрагу й голод, невтомні в битвах, відважні, сміливі, чи, радше,

State policy of Ukraine in the field of the information security of person, society and state

одчайдушні, власним життям не до- рожать... Мало хто з козаків умирає від недуги, хіба що у глибокій старості, бо більшість з них гине на полі слави» [1].

«На війні, – писав Д. Яворницький, – запорозький козак визначався весь час розумом, хитрістю, вмінням у противника вигідно скористатися ситуацією, скоропостижно на нього напасти і несподівано заманити, вражав ворога великою відвагою, дивовижним терпінням і рідкою здатністю переносити важкі втрати і жах смерті» [4].

Вивчаючи історію України, новій генерації співробітників СБ України слід прищеплювати не тільки патріотизм, але й високу духовність і гуманізм, увагу до тих учасників Другої світової війни, які нині ще живі. І сьогодні, захищаючи правопорядок, життя і безпеку громадян, цілісність території держави, віддають своє життя кращі сини народу – співробітники СБ України у зоні проведення АТО на Сході нашої держави.

Значний потенціал у формуванні національної самосвідомості, гідності та патріотизму закладено в змісті етики та естетики. У своїх етичних творах видатний український філософ Г. Сковорода, замислюючись над етичними проблемами морального самовдосконалення людини, робив висновок, що ідеальним є те суспільство, яке здатне забезпечити людині реалізацію її природних і творчих можливостей. А істинним патріотом є той, хто своєю невтомною працею і моральними вчинками шанує і любить свій народ, робить

все можливе щодо самовдосконалення та служіння Богові.

Геній української нації Т. Шевченко проблемі національної самосвідомості, боротьбі народу за соціальну і національну незалежність присвятив всю свою творчість. Морально-стратегічним напрямком ідей Т. Шевченка є гасло «любіть Україну, як матір».

Аналізуючи роль і місце української літератури і мистецтва в духовному, національно-патріотичному вихованні, І. Франко особливо цінував талановитих українських письменників Івана Нечуй-Левицького, Панаса Мирного, Василя Стефаника та багатьох інших, які своєю творчістю пробуджували національну свідомість та патріотизм. Під час викладання естетики викладачі мають широкий спектр для впливу і озброєння ОА не тільки морально-патріотичним ідеями, але й сприяють формуванню духовності й естетичного сприйняття навколишнього світу майбутніх співробітників СБ України, які працюють в інформаційній сфері.

У цьому аспекті важливими чинниками є художня література і мистецтво. Художня література є не- оціненним джерелом саморозвитку, осмислення історії та свого місця в ній. У скарбниці світової культури українська література посідає гідне місце. Впродовж століть вона була чи не єдиним засобом збереження національної самосвідомості, само- бутності та консолідації народу, його природно естетичної краси. На наш погляд, слід акцентувати увагу май- бутніх ОА на тому, що в період то-

Державна політика України у сфері забезпечення інформаційної безпеки людини, суспільства, держави

талітаризму кращі сини-патріоти вели боротьбу за свободу і незалежність України. Трагічно склалася доля багатьох борців-патріотів за правду, за соціальну справедливість і свободу українського народу проти авторитарно-бюрократичної системи колишнього СРСР, а саме: І. Багряного, М. Куліша, Є. Плужника, В. Стуса, М. Хвильового. Цей список можна продовжити. Серед борців-патріотів були не тільки письменники, але й чимало інших представників творчої інтелігенції. Боротьба патріотів-діячів літератури і мистецтва за визволення українського народу з полону сталінського деспотизму з позицій естетики є прекрасним і героїчним. Це апогей торжества добра над злом, що логічно призвів до перемоги і здійснення віковичної мети нашого народу – об'єднання і створення незалежної демократичної держави.

Формування логічної культури майбутніх оперативних аналітиків СБ України сприятиме поглибленню аналізу процесів, які відбуваються в соціально-політичній, економічній, правовій, культурологічній та інших сферах суспільного життя. Спираючись на закони, принципи і методи логіки, майбутні оперативні аналітики СБ України можуть уникнути серйозних помилок у аналізі проблем, що виникли в результаті контррозвідального пошуку або активних контррозвідальних дій щодо спецслужб іноземних держав, прийняти обґрунтовані рішення, спрямовані на активну боротьбу з корупцією та організованою злочинністю, проявляти високі патріотичні почуття відпові-

дальності в захисті державної безпеки, забезпеченні прав і свобод громадян України.

Формування патріотизму пов'язане із загальнолюдськими нормами моральності та релігії. Під час вивчення курсу «Релігієзнавство» формуються високі ідеали духовності та моральності. Історія, християнська релігія і патріотизм завжди були для українців одним цілим. Видатний теоретик українського християнства Іларіон Київський у своєму творі «Слово про Закон і Благодать» заклали засади становлення та широкого розповсюдження християнства на території нашої держави [5].

Науковий і практичний досвід засвідчує, що у використанні релігії та церкви як засобу національно-патріотичного виховання потрібно бути дуже обережним. Далеко не всі релігійні церкви та конфесії згідно зі своїми канонічними вченнями є союзниками, однодумцями у вихованні українських патріотів. Питання щодо залучення представників церкви до участі в освітньому процесі вищого навчального закладу СБ України потребує ретельного розгляду та вирішення з урахуванням інтересів держави та Служби безпеки України.

У вищому навчальному закладі СБ України важливо проаналізувати, чи відчують майбутні оперативні аналітики задоволення від свого навчання. Доречною у цьому значенні є думка польського вченого К. Обуховського, що люди, котрих життя примусило займатися діяльністю, у якій вони не бачать сенсу, – це розчаровані в житті люди [6]. Процес навчання в НА СБ України

State policy of Ukraine in the field of the information security of person, society and state

всебічно впливає на становлення особистості оперативного аналітика, оскільки у змісті навчальних дисциплін відображені найважливіші історичні, соціальні, етичні, ідейні, культурні традиції нашого народу. Проте недостатньо обмежитися введенням у цей процес окремих компонентів змісту національно-патріотичного виховання. Важливо, щоб освітній процес загалом міг зробити дієвий вплив на формування активної життєвої позиції майбутнього оперативного аналітика СБ України.

Важливою є функція навчання, яка сприяє національно-патріотичному вихованню ОА, і полягає у формуванні в них світогляду, переконань, ціннісних настанов [7]. Тут велику роль відіграє емоційний чинник. Формувати необхідні переконання, виявляти почуття любові до Батьківщини можна в умовах емоційного спілкування на заняттях, коли подолана байдужість. Важливо, як зазначають М. Сухушин та В. Палагеша, щоб знання, крім глибокого наукового змісту й емоційної насиченості, мали суспільно-корисну спрямованість [7].

Для національно-патріотичного виховання майбутнього оперативного аналітика СБ України і виконання соціального замовлення важливо, щоб такі прагнення, як бажання стати справжнім патріотом-захисником держави, її національних інтересів, набуття глибоких знань з історії України, її культури, мови, були пріоритетними у системі життєвих цінностей. З огляду на ці обставини можна стверджувати, що на заняттях досить часто національно-патріотич-

не виховання здійснюється стихійно. У цьому випадку ефективний перебіг національно-патріотичного виховання вже на його першому етапі пов'язаний з немалими труднощами і негативно впливає на його подальші етапи. Основних причин тут було виявлено декілька: недостатня психолого-педагогічна підготовленість викладачів; відсутність необхідної національно-патріотичної установки.

Найбільш ефективними засобами удосконалення цілепокладання є:

- конкретизація цілей і завдань національно-патріотичного виховання на всіх етапах вивчення навчальної дисципліни і кожного заняття;
- комплексне взаємозалежне планування виховних завдань;
- актуалізація завдань національно-патріотичного виховання, що постають перед тими, хто навчається на різних етапах навчання.

Однією із найважливіших умов, що забезпечують реалізацію системи національно-патріотичного виховання майбутніх оперативних аналітиків СБ України, є використання патріотично-виховних можливостей навчальних дисциплін, що викладаються в НА СБ України. Цю умову ми визначили, враховуючи те, що результативність освітньої діяльності знаходиться у прямій залежності від уміння науково-педагогічного складу комплексно планувати виховні цілі (особливо їх національно-патріотичну складову) під час проведення різноманітних форм навчальних занять і домагатися їх реалізації. Водночас діагностичні дані допомогли з'ясувати, що близько половини науково-педагогічного складу зазнають труд-

Державна політика України у сфері забезпечення інформаційної безпеки людини, суспільства, держави

нощів при обґрунтуванні національно-патріотичної складової виховних цілей, їх плануванні. У кожного шостого виховні цілі не відповідають змісту проведення конкретних навчальних занять, не підтримуються відповідним методичним забезпеченням. Приблизно у третини викладачів плани лише інколи пов'язані з метою. Тільки кожен п'ятий з опитаних науково-педагогічних працівників цілеспрямовано будує патріотично-виховну роботу під час навчальних занять. Труднощі, як показали бесіди з різними категоріями викладачів, пов'язані насамперед із тим, що викладачеві треба врахувати всі сторони формування особистості, її світогляду, скорегувати національно-патріотичне виховання майбутніх ОА щодо конкретного заняття і всього періоду вивчення певної навчальної дисципліни. При цьому також урахувати можливості своєї дисципліни і майбутньої специфіки роботи в інформаційній сфері. Специфіка змісту кожної навчальної дисципліни зумовлює її окрему роль у формуванні патріотизму майбутніх оперативних аналітиків СБ України. У зв'язку з цим важливим є комплексне дослідження питання вдосконалення патріотично-виховних функцій різних дисциплін. Це дає можливість науково-педагогічному складу враховувати згадану специфіку повною мірою і реалізовувати на практиці виховні можливості, об'єктивно закладені в кожному навчальному предметі, розв'язуючи, таким чином, завдання національно-патріотичного виховання. Аналіз структури патріотично-виховної роботи викладачів

виявив, що деякі з них (більше 20 %) включають до неї формування конкретних навичок і умінь національно-патріотичної діяльності (наприклад, культури спілкування рідною мовою, культури поведінки в місцях бойової слави, гордість за наукові досягнення вітчизняних вчених).

Для забезпечення зв'язку заняття з національно-патріотичним вихованням ОА конкретної групи викладачу необхідно:

– продумати можливості й місце свого предмета, теми в національно-патріотичному вихованні, врахувати наявний досвід національно-патріотичної діяльності, забезпечити спадкоємний зв'язок з раніше вивченим матеріалом, міжпредметний зв'язок;

– забезпечити, щоб знання, які отримують ОА, мали моральний зміст, щоб вони усвідомили необхідність матеріалу, що вивчається, національно-патріотичну спрямованість цих знань;

– прищеплювати вміння, які сприяють формуванню патріотичних якостей, патріотичної вихованості;

– забезпечити активність майбутніх оперативних аналітиків СБ України під час вивчення значимого в національно-патріотичному сенсі матеріалу.

Реалізація можливостей змісту предмета залежить насамперед від методів навчання й виховання, взаємодії науково-педагогічного складу і тих, хто навчається, психологічного клімату в колективі, спрямованих на реалізацію запланованих цілей заняття. На думку В. О. Палагеші, М. П. Сухушина, від того, що буде предметом діяльності вихованців на

State policy of Ukraine in the field of the information security of person, society and state

занятті, які ідеї опиняються у полі їхньої свідомості і яке ставлення до цих ідей вдасться сформувати педагогу, залежить виховний ефект навчання [7]. Вибираючи методи навчання, необхідно враховувати функції змісту предмета; дидактичні цілі навчання; пізнавальні можливості групи; рівень методичної підготовки викладача; місце заняття в системі навчання з предмета.

Підвищення ефективності освітнього процесу передбачає пробудження інтересу до знань, формування позитивних мотивів, які викликають бажання поглиблювати і розширювати знання, розвивати пам'ять, наполегливість у подоланні труднощів, навчитися працювати з довідковою літературою, енциклопедіями, словниками, архівними документами, матеріалами з грифом «таємно» та «для службового користування».

Аналіз навчальної діяльності майбутніх оперативних аналітиків СБ України, спостереження за ними, тестування засвідчили, що найбільших позитивних змін зазнала активність навчально-пізнавальної діяльності з соціально-економічних, історико-юридичних, психолого-педагогічних дисциплін та спецдисциплін професійного спрямування. Значні зміни в розвитку цього компонента зумовлені, на наш погляд, економічним розширенням національно-патріотичного досвіду, досвіду оперативно-службової діяльності, підвищенням емоційно-вольової регуляції навчально-пізнавальної діяльності.

Вивчення досвіду роботи науково-педагогічного складу показало, що успішне підвищення мотивації

інформаційних співробітників СБ України, передусім ОА, до активної навчально-пізнавальної діяльності стає можливим з впровадженням таких заходів, як:

- обґрунтування важливості дисциплін, які вивчають ОА, для виховання їх як патріотів Батьківщини;
- активізація пізнавальної діяльності під час проведення усіх форм занять з метою формування у них патріотичних якостей;
- удосконалення методики розв'язання завдань національно-патріотичного виховання під час навчальних занять.

Розглядаючи роль навчання як найважливішого засобу національно-патріотичного виховання ОА, нами було враховано, що всі навчальні дисципліни мають у своєму розпорядженні великі можливості для виховання національно-патріотичних почуттів. Тому показ важливості навчального предмета в плані ефективного розв'язання завдань національно-патріотичного виховання передбачає усвідомлення тими, хто навчається, залежності між успішним навчанням та ефективною службовою діяльністю. Дослідження переконує, що саме процес скрупульозного вивчення змісту навчальних дисциплін, а не формальний результат може і має сприяти загальній освіті, а також реалізації системи національно-патріотичного виховання.

Слушною є думка В. М. Дзюби, що лекції, семінарські, практичні та самостійні заняття під керівництвом викладача проводяться «не для того, щоб „пройти“ які-небудь питання програми, а для того, щоб на матеріа-

Державна політика України у сфері забезпечення інформаційної безпеки людини, суспільства, держави

лі цих програмних вимог формувати певні інтелектуальні, моральні, патріотичні, вольові та інші риси особистості слухача» [8]. У процесі більш глибокого усвідомлення цієї залежності у ОА виникає потреба добре вчитися, що в результаті постійної актуалізації перетворюється в особистісно-фаховий мотив – стати справжнім професіоналом, патріотом Батьківщини.

Висновки. Таким чином, можемо констатувати, що фахівця у сфері забезпечення інформаційної безпеки має вирізняти: теоретична готовність, що передбачає знання теорії контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності, історії національних спецслужб; практична готовність як сукупність навичок і вмій, що дозволяють засвоїти та здійснювати діяльність відповідно до своєї спеціальності. Сьогодні змінюється методологія навчання. Суто лекційні методи поступаються дискусійним та лекціям оглядового значення, де лише означаються проблеми та напрями її вирішення, що значно розширює можливості творчої реалізації оперативних аналітиків СБ України. На цьому принципі базуються новітні технології навчання. В умовах навчально-службового переваження не завжди вдається

вдало організувати свою освітню діяльність одночасно зі службовою.

Виховання патріота базується на засвоєнні майбутніми ОА знань національно-патріотичного характеру, на професійній спрямованості навчального матеріалу, вивченні історичного матеріалу, мови, символіки, культурних надбань народу. Зміст системи національно-патріотичного виховання складається із державного, правового, психолого-педагогічного, соціального, спеціально-професійного компонентів і полягає у формуванні національно-патріотичного світогляду, переконань, ідеалів, застосуванні їх на практиці.

Отже, спрямованість освітнього процесу на національно-патріотичне виховання ОА є одним із напрямів реалізації системи національно-патріотичного виховання майбутніх оперативних аналітиків СБ України. Умовами реалізації цього напрямку є: надання національно-патріотичної спрямованості змісту навчальних дисциплін; активізація навчально-пізнавальної діяльності; гуманізація освітнього процесу. Навчальний процес надає великі можливості в національно-патріотичному вихованні майбутніх оперативних аналітиків СБ України. Використовувати ці можливості необхідно систематично і цілеспрямовано.

Список використаних джерел

1 Лановик Б. Д. Історія України : навч. посіб. / Б. Д. Лановик, М. В. Лазарович. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2003. – 733 с.

2 Франко І. Я. Кому за се сором? (Відкритий лист до редакції «Правди») : зібрання творів : у 50 т. / редкол.: Є. П. Кирилюк (голова) та ін. ; АН УРСР,

State policy of Ukraine in the field of the information security of person, society and state

ін-т філософії, ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка / І. Я. Франко. – К. : Наук. думка, 1986. – Т. 45. – 574 с.

3 Франко І. Публіцистика. Вибрані статті / І. Франко. – К. : Наука, 1953. – 158 с.

4 Яворницький Д. І. Історія запорізьких козаків : у 3-х т. / Д. І. Яворницький ; редкол.: П. П. Сохань (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1990–1991. – Т. 1. – 452 с.

5 Щербань П. Формування національної самосвідомості в сім'ї / П. Щербань. – К. : Т-во «Знання» Україна, 2002. – 94 с.

6 Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.

7 Сухушин М. П. Військово-патріотичне виховання молоді : підручник / М. П. Сухушин, В. О. Палагеша. – К. : Вид. дім «Слово», 2009. – 488 с.

8 Дзюба В. М. Патріотичне виховання майбутніх офіцерів внутрішніх військ у процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін : дис. ... канд. пед. наук / В. М. Дзюба. – Хмельницький, 2002. – 199 с.

Аннотація: В статті предпринята попытка сформировать педагогические основы национально-патриотического воспитания оперативных аналитиков Службы безопасности Украины.

Выводится предположение, что результативность образовательной деятельности находится в прямой зависимости от обеспечения связи занятия с национально-патриотическим воспитанием специалистов, работающих в сфере обеспечения информационной безопасности с конкретным преподавателем. Предлагается прививать курсантам умения, которые способствуют формированию национально-патриотических качеств, национально-патриотической культуры; создавать наличие стимулов и мотивов, побуждающих к работе.

Ключевые слова: национально-патриотическое воспитание, теоретическая готовность, практическая готовность, специалисты, работающие в сфере обеспечения информационной безопасности.

Abstract: The attempt to form the pedagogic basis of national and patriotic education of strategic researchers of Security Service of Ukraine was undertaken in the article.

It was proposed a hypothesis the progress of educational activity is expressly depend on providing the connection between lesson and national and patriotic education of professionals, who work at informational security service with certain lecturer. It was offered to inculcate students with skills necessary to form national and patriotic features, national and patriotic culture; provide impetus and motives to inspire them for work.

Key words: national and patriotic education, theoretical readiness, practical readiness, professionals working at informational security service providing.